VÝKONNOSTNÉ ZMLUVY SAV 2024–2026

Stratégia organizácie SAV

Biomedicínske centrum SAV, v. v. i.

Základné informácie o v. v. i.

Názov

Biomedicínske centrum SAV, v. v. i.

Štatutárny zástupca

prof. RNDr. Silvia Pastoreková, DrSc.

Adresa

Dúbravská cesta 9, 845 05 Bratislava

Kontaktné údaje

riaditel-bmc@savba.sk, silvia.pastorekova@savba.sk

Webová stránka

http://www.biomedcentrum.sav.sk, http://www.bmc.sav.sk/

Dátum

30. 6. 2025

STRATÉGIA BIOMEDICÍNSKEHO CENTRA SAV, v. v. i.

(*odporúčaný* rozsah: maximálne 2 strany, cca 1000–1200 slov)

Poslaním BMC SAV, v. v. i., je vykonávať základný, translačný a klinický výskum v biomedicíne, poskytovať vzdelávanie študentom a odbornú prípravu mladým výskumníkom, rozvíjať spoluprácu s výskumnými inštitúciami, univerzitami a súkromným sektorom na Slovensku i v zahraničí, šíriť poznatky pomocou publikačnej, redakčnej a popularizačnej činnosti a uskutočňovať konzultačné a expertné aktivity.

Našou **víziou** je stať sa poprednou národnou a medzinárodne uznávanou biomedicínskou vedeckou inštitúciou, známou svojimi objavmi a výstupmi prospešnými pre spoločnosť.

Naše **hodnoty** sú kvalita, integrita a reputácia výskumu; kultúra excelentnosti, férovosti a entuziazmu, otvorenosť pre spoluprácu, inovatívnosť a transfer poznatkov; rovnosť príležitostí na osobnostný rozvoj; dobré pracovné podmienky, rešpekt k životnému prostrediu; angažovanosť vo verejnom diskurze k odborným témam ako aj k otázkam vednej politiky a jej realizačnej praxe.

BMC SAV, v. v. i., je vedecky zamerané na objasňovanie príčin, faktorov a mechanizmov ľudských ochorení. Predmetom nášho výskumu sú princípy replikácie, patogenézy, ekológie a epidemiológie vírusov a rickettsií; genetika a patofyziológia metabolických, kardiovaskulárnych, endokrinných ochorení a porúch nervového systému súvisiacich so stresom, vplyv obezity a životného štýlu na kvalitu života; mechanizmy vzniku, progresie, liečby a imunológie rakoviny; následky akútnych poranení centrálneho nervového systému a mechanizmy jeho plasticity a regenerácie. Získané poznatky translatujeme do nových preventívnych, diagnostických a terapeutických prístupov v spolupráci s klinickými partnermi.

Stratégia BMC SAV, v. v. i., do konca roka 2029 a ďalšej budúcnosti vychádza zo Strategického plánu 2017 – 2026, s aktualizáciami zohľadňujúcimi súčasné externé podmienky a trendy vo výskume. Naše hlavné strategické ciele sú: (1) Zvýšiť kvalitu výskumu a dosiahnuť poprednú pozíciu v biomedicínskom výskume na Slovensku; (2) Posilniť národnú a medzinárodnú viditeľnosť a reputáciu; (3) Zlepšiť prenos poznatkov v prospech spoločnosti; (4) Zabezpečiť udržateľnosť fungovania a progresívny rozvoj.

Počas uplynulého obdobia sme uskutočnili viacero krokov na dosiahnutie týchto cieľov, vrátane konsolidácie inštitucionálnej štruktúry a procesov, zriadenia nových podporných administratívnych jednotiek a špecializovaných laboratórií, vytvorenia Medzinárodnej vedeckej rady (ISAB) a realizácie peer-review hodnotenia výskumných tímov so strategickými odporúčaniami členov ISAB, nadviazania nových spoluprác s klinikami a priemyslom, organizácie medzinárodných vedeckých konferencií (17 za ostatných 5 rokov), zlepšenia vzdelávacích a popularizačných aktivít, iniciácie aktivít s dosahom na životné prostredie (Zelené laboratórium) a spoločnosť (hlavne v súvislosti s pandémiou COVID-19, rakovinou, obezitou a podporou zdravého životného štýlu).

Realizácia našich strategických cieľov stojí na troch hlavných pilieroch: **organizačné vedenie, obsahová agenda výskumu a kultúra vzťahov a pracovného prostredia**, ktoré sú nevyhnutnými predpokladmi pre excelentný výskum. Vo všetkých týchto aspektoch sú našimi absolútnymi prioritami kvalita a profesionálny prístup.

Organizačné vedenie výskumu je rozhodujúcim faktorom efektívnej výskumnej praxe, najmä v našom administratívne náročnom prostredí s fragmentovanými a nesystémovými zdrojmi. Naším cieľom je konať na základe dobre informovaných konsenzuálnych rozhodnutí manažmentu, podporených odbornými stanoviskami administratívnych kapacít, v súlade s potrebami a víziami našich vedcov a vedkýň. Nedávno sme získali **certifikát kvality manažnentu ISO 9001**, ktorý budeme pravidelne monitorovať a aktualizovanať v súlade s našou politikou kvality. Na základe odporúčania členov ISAB plánujeme zjednodušiť organizačnú hierarchiu a za nosné štruktúrne komponenty ústavov BMC ustanoviť vedecké skupiny, v súlade s praxou v špičkových vedeckých inštitúciách vo svete.

Naďalej chceme zlepšovať administratívnu a technickú podporu výskumníkom. Plánujeme tiež dokončiť realizáciu koncepcie servisne orientovaných centrálnych laboratórií (core facilities), najmä z hľadiska udržateľnosti a špecializovaného personálu. Zvýšenú pozornosť budeme venovať duševnému vlastníctvu (IP) a transferu technológií (TT), pomocou formulácie TT stratégie, vzdelávania/školenia výskumníkov, a identifikácie aktív s komerčným potenciálom (v súčasnosti pripravujeme katalóg našich unikátnych aktív, ktorý bude verejne dostupný záujemcom o spoluprácu, kontraktový výskum alebo licencovanie).

Vo výskumnej agende budeme klásť dôraz na tie výskumné témy, v ktorých konzistentne preukazujeme silnú expertízu, kvalitnú publikačnú činnosť, významnú projektovú podporu a medzinárodnú reputáciu. Považujeme však za nevyhnutné zachovať aj menšie projekty a výskumnú diverzitu, ktorá podnecuje nové myšlienky. Preto budeme podporovať rozvíjajúce sa témy a posilňovať využívanie inovatívnych prístupov, napr. tzv. -omických analýz a bioinformatiky. Zároveň sa chceme čoraz viac otvárať vstupu spoločenských vied do nášho biomedicínskeho výskumu, pretože veríme, že takýto interdisciplinárny prístup bude obojstranne veľmi prínosný. Naším hlavným princípom je sloboda bádania uplatňovaná zodpovedne, v súlade s výskumným zameraním BMC SAV, v. v. i., a s potrebami našej spoločnosti.

V súčasnosti dosahujeme uspokojivú úspešnosť v získavaní projektov APVV, Plánu obnovy a odolnosti a konzorciálnych projektov EÚ. Veľkú rezervu však máme v prestížnych individuálnych zahraničných

projektoch. So zámerom motivovať naše vedecké talenty, aby transformovali svoje kreatívne nápady do návrhov projektov ERC, sme nedávno vytvorili **platformu BMC2ERC.** Platforma funguje na princípe "learning by doing", a poskytuje účastníkom navigáciu v procese prípravy projektu, spoločné diskusné fórum a odborný mentoring. Očakávame, že výsledkom bude predloženie najmenej 6 ERC projektov v priebehu nasledujúcich 2 rokov. Okrem individuálnych projektov plánujeme využiť príležitosti na získanie väčších prierezových projektov BMC SAV, v. v. i., v spolupráci s externými partnermi. Budeme pritom preferovať pyramídovú štruktúru projektov, ktorých témy budú vzájomne komplementárne a umožnia, aby sa výskum danej problematiky realizoval komplexne, konzistentne a do hĺbky, pretože jedine tak môžeme v globálnom poznaní zanechať rozpoznateľnú stopu.

Budeme tiež podporovať translačné a klinické výskumné aktivity, ako aj aplikovaný výskum. Nedávne skúsenosti z pandémie COVID-19 ukázali kľúčovú úlohu výskumu v pripravenosti spoločnosti reagovať na zdravotné krízy. V týchto aktivitách budeme naďalej spolupracovať s Úradom verejného zdravotníctva, Štátnym ústavom pre kontrolu liečiv, ako aj s partnermi z klinickej praxe a súkromného sektora.

Od roku 2024 sa BMC SAV, v. v. i., podieľa na príprave prvého **Komplexného onkologického centra** (CCC) na Slovensku pri Národnom onkologickom ústave, ktoré má byť súčasťou európskej siete CCC. Naším hlavným poslaním bude prispievať k aktivitám CCC realizáciou translačného výskumu v onkológii a kvalitnými publikačnými výstupmi. V súčasnosti sa zúčastňujeme na prípravnom procese tzv. "Deep Dive" koordinovanom špičkovými odborníkmi z EÚ, ktorý je predpokladom vzniku CCC.

Našou kľúčovou strategickou úlohou pre budúcnosť je neustále zlepšovať **internú inštitucionálnu kultúru** spravodlivosti, otvorenosti, inkluzívnosti a rovnosti príležitostí. Jej súčasťou je transparentnosť pravidiel, jasne definované zámery a očakávania, zodpovednosť a konzistentnosť v manažmente a komunikácii. Tieto aspekty aktívne posilňujeme pomocou stretnutí akademickej obce, seminárov a spoločných podujatí umožňujúcich zdieľanie informácií a emócií, otvorených diskusií, participatívnych prístupov a užšej spolupráce. Inšpiráciu a know-how získavame v rámci **európskeho konzorcia Alliance4Life** zameraného na zvýšenie kvality riadenia a realizácie výskumu, ktorého sme zakladajúcim členom a ktoré je podporené už tretím projektom programu Horizon.

Kultúru výskumu významne ovplyvňuje spôsob jeho hodnotenia. Aktuálne prevládajúci neprimeraný tlak na metriku znižuje motiváciu vykonávať vysokorizikový inovatívny výskum. **BMC SAV, v. v. i., je signatárom dohody COARA o reforme hodnotenia výskumu** a naša stratégia sa riadi princípom „menej a lepšie", čím chceme vytvárať viac priestoru pre vysokokvalitné výskumné výstupy, ako aj pre ocenenie rozmanitosti prínosov.

Uvedomujeme si, že pre udržateľný rozvoj vedeckej inštitúcie je dôležité zveľaďovať materiálnu infraštruktúru. V BMC SAV, v. v. i., pôsobí niekoľko **unikátnych výskumných zariadení pod vedením kľúčových expertov**: Výskumná klinika s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, Centrum pre manažment obezity, Centrum pohybovej aktivity, Diabgene laboratórium na analýzu genetických príčin monogénových porúch, Zverince pre imunodeficientné myši, štúdium infekčných patogénov, a traumatológiu CNS, Laboratóriá pre cytoanalytiku, imunohistochémiu, biozobrazovanie, rádiobiológiu, proteomiku, metabolomiku etc., unikátne BSL3 laboratórium pre prácu s vysoko-infekčnými patogénmi a technologicky vyspelé Biotechnologické a analytické laboratóriá. V najbližšom období plánujeme obnoviť a dobudovať chýbajúcu infraštruktúru z projektov Plánu obnovy a odolnosti a z prostriedkov Výkonnostnej zmluvy.

Špecifické postavenie má naša účasť v **Európskom vírusovom archíve s globálnym dosahom** – EVA GLOBAL, vybudovanom s podporou troch veľkých projektov EÚ. Archív biobankuje a vedcom na celom svete poskytuje vzorky rôznych vírusov. 14 partnerov vrátane BMC SAV, v. v. i., v roku 2024 založilo medzinárodnú neziskovú organizáciu EVA AISBL, ktorá bude v aktivitách vírusového archívu pokračovať.

Principiálnou podmienkou rozvoja našej inštitúcie je a zostane **podpora ľudského potenciálu** pomocou pestovania dobrého pracovného prostredia, korektných vzťahov, prajnosti, vytvárania podmienok na osobnostný rozvoj, zlepšovanie zručností, zvyšovanie kvalifikácie, oceňovania hodnotných výsledkov a rôznych iných vedeckých a spoločenských aktivít. Aktuálne zriaďujeme pozíciu ombudsmanky. Budeme pokračovať v organizovaní kurzov kritického myslenia, tréningov líderšipu, pohybových programov pre zamestnancov a v ďalších benefitoch, v nomináciách na interné (TALENT BMC) aj externé ocenenia etc.

Zvláštnu pozornosť budeme venovať **mladým vedkyniam a vedcom**, ktorí pôsobia na Slovensku. Sme zástancami **rovnováhy medzi stabilizáciou domácich talentov a internacionalizáciou.** Zároveň však budeme motivovať mladú generáciu, aby nové poznatky, zručnosti a skúsenosti získavala prostredníctvom pobytov v kvalitných zahraničných laboratóriách a prinášala ich naspäť domov. Považujeme tiež za strategicky dôležité, aby talentovaní a aktívni mladí ľudia mohli realizovať svoje vedecké ambície prostredníctvom vlastných projektov a vlastných výskumných skupín. Pomocou doktorandskej školy chceme skvalitniť prípravu budúcich vedcov a zlepšiť ich teoretické aj praktické schopnosti.

Tieto strategické zámery budeme ďalej konkretizovať a navrhneme kľúčové indikátory ich napĺňania.